

VOL VIURE EN
#CATALUNYALLIBERTAT

Catalunya manté dempeus cinc monuments als 'caiguts'

■ Calldetenes és el municipi on millor conservada està l'estructura feixista ■ Solivella té un obelisc despulat de tota simbologia ■ Bordils i Folgueroles van retirar la creu fa pocs anys

Jordi Panyella
BARCELONA

Els *caiguts* encara s'aguanten dempeus. Almenys cinc municipis de Catalunya conserven en el seu terme un monument inaugurat en temps del franquisme per honorar les víctimes del bàndol feixista. A més del monument al castell de Montjuïc de Barcelona, n'hi ha també a Calldetenes, a la comarca d'Osona; a Solivella, a la comarca de la Conca de Barberà; a Vallromanes, al Vallès Oriental, i a Valls, municipi que va reassignificar l'obelisc amb versos de Salvador Espriu.

Fins fa un parell d'anys, el nombre de monuments als *caiguts* s'enfilava fins a set, perquè també n'hi havia un al municipi de Bordils, al Gironès, i un altre a Folgueroles, comarca d'Osona. Tots dos van ser retirats de la via pública, sense fer escarafalls.

Els monuments guarden tots una similitud formal, un obelisc d'on sobresurt una creu en relleu. Aquesta és l'estructura de l'obra que es va fer a Calldetenes, a tocar de l'ermita de Sant Martí de Riuprimer. Flanquejat per dos xiprers de dimensions imponents, a l'obelisc hi ha escrita la llegenda "Los mártires caídos por Dios y por

Dos xiprers monumentals flanquegen l'obelisc amb la creu dedicada als 'caiguts' i una pintada independentista a la base ■ N.C.

Espanya" i, a continuació, al llarg de la pedra de la creu, hi ha gravats els noms de religiosos morts el 1936, que és a qui va dedicat.

Els monuments que queden dempeus pel país són tots creus, com la que hi ha al costat de l'entrada principal de l'església de Vallromanes. També és una creu, i dona nom a la plaça on s'alça, la que hi ha a Solivella. En aquest municipi de la Conca de Barberà van treure la simbologia feixista que hi havia a l'obelisc, la van canviar per una altra; finalment hi van

posar una placa amb la paraula "Fe", que també es va treure, i ara el monument està nu, despulat.

Igual que el de Solivella és el que hi ha a la plaça del Quarter de Valls, on es va mantenir l'obelisc i la creu, però en aquest cas es va reassignificar el lloc amb una placa amb versos de Salvador Espriu. L'origen de les pedres és, però, el mateix: honorar els feixistes morts durant la guerra.

De creus que eren a la via pública, se n'han tret moltes, i els caos més recents són el de Bordils, on es va aprofitar la realitza-

ció d'unes obres al carrer per fer desaparèixer el monument. A Folgueroles fins fa poc més d'un any hi havia un petit obelisc conegut com "el pedronet dels caiguts", i ja no hi és. L'actual alcalde, Xavier Roviró, explica que la retirada va ser "discreta".

Molt anterior a aquests fets recents van ser la retirada d'altres creus, com es va fer a Rubí, el 1977, o a Taradell, el 1978. En aquest últim cas es va aterrar la creu que hi havia davant de l'església i es va construir un monument al mig del cementiri a tots els

caiguts.

De tots els monuments és el més imponent és el de Montjuïc. Hi ha un element que delata la seva evident condició d'espai consagrat al feixisme. Es tracta dels tres pals de bandera que hi ha, un a cada costat de l'arc que precedeix la pedra de l'altar i l'obelisc amb la creu que hi ha darrere, i el tercer, situat rere l'obelisc. S'hi van posar tres pals per hissar la bandera d'Espanya, la de la Falange i la del Requetè, com era costum en la posada en escena del règim feixista de Franco. ■

L'acte de record del 17-A serà sobri i de curta durada

Redacció
BARCELONA

Barcelona commemorarà el cinquè aniversari de l'atemptat terrorista del 17 d'agost del 2017 amb un acte d'homenatge a les víctimes i de record que se celebrarà en el memorial instal·lat al Pla de l'Òs de la Rambla. Com cada any es farà un acte sobri en un espai breu de temps.

Participaran en l'homenatge víctimes, familiars i representants de totes les institucions. L'alcalde de Barcelona, Ada Colau, encapçalat la comitiva de l'Ajuntament barceloní, formada per membres de tots els grups polítics.

La presentadora de l'acte serà l'escriptora i poeta Fàtima Saheb i la coral simfònica de nois i noies Vozes interpretarà dues peces musicals. Al final de l'acte, es farà un minut de silenci i l'ofrena floral tant de les víctimes i familiars com de les autoritats assistents, mentre s'interpretarà en directe *El cant dels ocells*, la cançó convertida en himne de pau pel mestre Pau Casals.

Al marge d'aquest acte, el col·lectiu de desobediència civil ha convocat per a les 12 h del dimecres vinent una concentració davant la delegació de la UE a Catalunya, al passeig de Gràcia de Barcelona. La convocatòria persegueix "fer justícia" amb el que va passar a la Rambla ara fa cinc anys. ■

Proclameu
La República
cada dissabte.

2 € al teu quiosc

LA REPÚBLICA
Fes-te republicà
a www.lrp.cat
o trucant al
972 186 400

Societat

Els plans del govern contra el despoblament (IV)

La nova llei de muntanya, a potenciar les especificitats

■ Substituta de la del 1983, pretén renovar les facilitats i actualitzar els reptes i el model econòmic d'acord amb les peculiaritats d'aquestes àrees ■ L'acompanyarà una nova agenda estratègica

Òscar Palau
BARCELONA

Es venia d'una llarga i rovellada dictadura, i la Generalitat va aprovar el 1983 una llei d'alta muntanya enfocada a resoldre l'enorme dèficit d'infraestructures i serveis que patien aquests territoris. La norma va ser pionera en molts aspectes, com la creació de consells comarcals de muntanya que pocs anys més tard s'estendrien arreu. A més, es va crear el Consell General de Muntanya com a instrument de governança i, a fi d'ordenar i prioritzar les inversions necessàries, es va fixar l'elaboració de plans comarcals de muntanya cada cinc anys. Tot plegat va fer el seu fet, però des del 2012 ja no n'hi ha hagut més, i de fet en una cimera al Pont de Suert el 2011 es va concloure que l'estructura legal ja havia quedat obsoleta. "La llei va ser un compromís entre el govern i les comarques per fer front als dèficits, i es va fer molta feina, però encara en queda molta, i ara cal un pas endavant; hi ha nous actors i els temps estan canviant", justifica Jesús Fierro, director general de Polítiques de Muntanya del Departament de la Vicepresidència, encarregat de coordinar les tasques per a la renovada llei.

De fet, del 2012 al 2017 ja es van muntar grups de treball i es van fer sessions participatives al territori, una feina d'on van sortir propostes que ara s'aprofitaran per a un text que serà gairebé nou. "Serà més fàcil de adaptar la vella", exposa Fierro, que té clar que serà una llei "des del territori i per al propi territori", per fixar objectius nous adaptats a les grans transformacions que hi ha hagut, com el canvi climàtic i la digitalització. Conceptes com sostenibilitat, cogovernança i planificació estratègica s'incorporaran així a la norma, que també inclourà polítiques

de discriminació positiva que tinguin en compte els reptes i especificitats pròpies d'aquests territoris: baix pes demogràfic; dificultats orogràfiques i climàtiques; dispersió dels nuclis; estacionalitat dels llocs de treball, cada vegada més lligats al turisme; elevat pes del sòl forestal i dels espais naturals protegits; llunyania dels centres de decisió... "Ara el gran problema és el despoblament, i els territoris de muntanya tenen unes especificitats que mirarem de gestionar amb la llei", indica Fierro. "O hi ha instruments nous, o no ens en sortirem", reflexiona. "Tots els països tenen lleis i estratègies específiques per a les zones de munta-

300 municipis de 21 comarques... inclòs Tossa de Mar

La normativa vigent defineix com a territoris de muntanya, per una banda, tots 163 municipis de les nou comarques del Pirineu i l'Aran, i per l'altra, 137 més de les anomenades zones de muntanya que hi ha fora, entre els quals sorprèn Tossa de Mar. I és que els criteris per definir-los són complexos, i van des de l'alçada o

inclinació del terme municipal fins a la superfície forestal, els quilòmetres de camins o dades socioeconòmiques. En conjunt, són 300 municipis distribuïts en 21 comarques, que suposen el 46% de la superfície però només el 4,5% de la població. La idea del govern ara és mirar que els 137 municipis s'agrupin en

associacions segons la zona on són, a fi d'esdevenir-ne interlocutors clars. I és que ara, per exemple, hi ha línies de subvencions específiques i el govern ha de parlar municipi per municipi per coordinar-se, cosa que ho fa tot més feixuc. "Caldrà veure com es regula, i si aquests municipis arriben a acords", avisa Ferrer.

nya, amb peculiaritats diferents de la resta del món rural, i serveixen per exemple per poder aspirar a ajuts europeus específics", justifica la vocal de territori de l'Associació de Micropobles, Carme Ferrer, que intervé en els tre-

balls previs.

El 21 de juny el Consell Executiu en va aprovar la memòria preliminar, que estarà en exposició pública fins a final de setembre, i ja s'està treballant amb les entitats més properes. Segons aquest document,

la llei manté objectius de la primera, com ara combatre la regressió demogràfica, garantir l'assistència tècnica als municipis o protegir el patrimoni natural i cultural. Però n'incorpora de nous, com ara captar projectes econò-

mics tractors per diversificar l'economia i generar ocupació permanent; posar l'accent en l'atracció de capital humà que hi visqui tot l'any, tant o més que en la fixació de la població; impulsar la digitalització; ajustar les polítiques públiques als seus trets distintius; enfortir les eines de participació i afegir l'adaptació al canvi climàtic o a la cooperació transfronterera.

"Tenim poca població i envellida, així que cal buscar instruments que fixin la gent al territori i recuperar talent que ha marxat i no torna", s'insta Fierro, que creu que el gran repte és generar oportunitats en forma de projectes econòmics nous. Així mateix, destaca que plantegen un nou model de governança en què els consells, que ara "treballen de manera molt precària, sempre amb convenis o comandes de gestió", siguin realment la "pedra angular". Igualment, diu, el Consell General de Muntanya s'ha de "repen- sar" i evolucionar, i aposta per enfortir i ampliar el rol del també existent Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i l'Aran (IDAPA), amb la idea que sigui una agència de desenvolupament per canalitzar tots els recursos.

En paral·lel a la llei, que serà una eina de gestió, ja es treballa també en un instrument de planificació per complementar-la, l'Agenda Estratègica Horitzó 2030, que és el marc on s'identificaran els elements "que puguin ser acceleradors" i buscarà projectes estratègics que generin oportunitats escaients a cada territori. "L'agenda és que hem de fer i com ho hem de fer", resumeix Fierro, que la vol tenir aprovada a final d'any per, a partir de llavors, començar a dissenyar accions concretes que vertebraran el pla estratègic.

La llei, en canvi, trigarà més. Un cop acabi el tràmit d'audiència, es preveu que el govern aprovi durant el primer semestre del 2023 un primer document de base, i després comenci un procés de participació al territori per polir la redacció. En paral·lel, a més, vol fer "treballs de camp" i estudis de com es gestionen en altres països per incorporar el que pugui ser útil. La idea és que la llei entri en el tràmit parlamentari durant el segon semestre del 2023. ■

Jair Bolsonaro en un acte sobre agricultura, dimecres a Brasília ■ JOÉDSON ALVES / EFE

La fiscalia del Brasil demana que es multi Bolsonaro

Demana que se sancioni el president per haver qüestionat el sistema electoral ■ Lula té un ampli avantatge sobre l'ultradretà

Redacció
BRASÍLIA

La fiscalia va demanar dimecres que s'imposi una multa al president brasiler, Jair Bolsonaro, que aspirarà a la reelecció a l'octubre, per propaganda electoral anticipada en una polèmica reunió amb ambaixadors en què va desacreditar i atacar el sistema de votació del país. El ministeri públic electoral també va sol·licitar a la justícia que s'elimini de les xarxes socials el vídeo d'aquesta trobada en què el líder ultradretà va semblar sospites, sense proves, sobre les urnes electròniques davant uns quaranta diplomàtics de diversos països el 18 de juliol. Aquesta reunió es va fer a la residència de la presidència brasilera i va ser transmesa en directe per la televisió estatal i les xarxes socials de Bolsonaro.

En el seu escrit de 23 pàgines, el viceprocurador general electoral, Paulo Gustavo Gonet, va remarcar que la llibertat d'expressió no és "un dret absolut" i va assenyalar que

La xifra

45

percent d'intenció de vot té Luiz Inácio Lula da Silva, pel 30% que té Jair Bolsonaro, segons els sondejos.

les hipòtesis infundades de Bolsonaro són una "inacceptable hostilitat a la veritat". "L'intent d'infondre temor en els electors", atribuït "directament o de manera subliminal maquinacions o negligències als qui dirigeixen les eleccions, no troba fonaments degudament demostrats, i desestima arguments i evidències sòlides", va assenyalar. A més, va considerar que, en aquesta trobada, Bolsonaro va demanar el vot fora del període de campanya electoral, que arrenca el 16 d'agost, encara que la reunió fos amb diplomàtics estrangers.

YouTube ja ha retirat el vídeo d'aquest acte perquè no permet la divulgació de "contingut amb informa-

cions falses sobre frau generalitzat, errors o problemes tècnics que suposadament hagin alterat el resultat d'eleccions anteriors".

Els atacs de Bolsonaro al sistema electoral brasiler es produeixen en un moment en què, segons els últims sondejos, l'ex-president Luiz Inácio Lula da Silva té un ampli avantatge per a les eleccions de l'octubre vinent amb una intenció de vot que ronda el 45% davant el 30% del líder de la ultradreta.

Mobilització

Els opositors de Bolsonaro estan mobilitzats i ahir centenars de brasilers de diversos sectors de la societat es van concentrar a São Paulo per llegir manifestos prodemocràcia davant els atacs del president al procés electoral. Representants de patronals, sindicats i moviments socials així com juristes, acadèmics i polítics es van aplegar a la Facultat de Dret de la Universitat de São Paulo (USP) per defensar l'Estat democràtic de dret. ■

Club del subscriptor
EL PUNT AVUI+
LLOVERAS I DELL, CLARA
100032 0843439000

www.clubdelsubscriptor.cat

972 18 64 45

De dilluns a dijous, de 8 del matí a 3 de la tarda, i divendres de 8 del matí a 2 de la tarda

OFERTA 2x1 LIMITADA

dinosfera

DINOSFERA
C. de les Escoles, s/n
Coll de Nargó (Alt Urgell)

Preu de l'entrada: 3,50 euros

Cal presentar directament la targeta de subscriptor a la taquilla

AQUABRAVA
Temporada 2022
Ctra. de Roses a Cadaqués, km 0,78 de Roses

OFERTA 2x1 LIMITADA
Vàlid per als caps de setmana

Preu de l'entrada: 37 € dia complet adult
(No acumulable a altres ofertes i/o promocions)
Per a més informació: www.aquabrava.com

Directament amb la targeta de subscriptor a les taquilles

2x1 TOT L'ANY

l'Estany
història i natura

CENTRE DE VISITANTS DE L'ESTANY
Plaça del Monestir, 4 de l'Estany (Moianès)
Més informació: www.viulestany.cat
Preu de l'entrada: 2 euros

Cal presentar directament la targeta de subscriptor a la taquilla

ATLANTIDA CHAMBER ORCHESTRA
Frolicsome Concert
Concerts Clàssics de l'Escala

Església de Sant Pere de l'Escala, dissabte 20 d'agost, a les 22 h

OFERTA 2x1 LIMITADA
Preu de l'entrada: 25 euros

Per a reserves, cal trucar al 972 18 64 45

OFERTA 2x1 LIMITADA

MUSEU DE LA CONCA DEL·LÀ

MUSEU DE LA CONCA DEL·LÀ
C/ del Museu, 4 Isona (Pallars Jussà)

Preu de l'entrada: 3,50 euros

Cal presentar directament la targeta de subscriptor a la taquilla

EL POT PETIT
Festival Portalblau

Fòrum Romà d'Empúries, diumenge 14 d'agost, a les 20 h

OFERTA 2x1 LIMITADA
Preu de l'entrada: 15 euros

Per gaudir de l'oferta consulteu el web del Club del Subscriptor: www.clubdelsubscriptor.cat

SABOR DE GRÀCIA: RUMBA CATALANA
Musicant 2022

Plaça de Catalunya de Campllong, dimecres 31 d'agost, a les 21.30 h

OFERTA 2x1 LIMITADA
Preu de l'entrada: 15 euros

Per a reserves, cal trucar al 972 18 64 45

El Punt Avui no es fa responsable dels productes i serveis de tercers, responsabilitat que assumeixen íntegrament les empreses col·laboradores

Atenció al client **972 18 64 80** i també a atencioclient@elpuntavui.cat